

Reactie MBO Raad op het Concept Waarderingskader MBO 2017

1. Het voorliggende waarderingskader is opgesteld vanuit een wens tot harmonisering tussen primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. De MBO Raad begrijpt deze wens, maar wijst erop dat het mbo zich vaak niet kan herkennen in een vergelijking met po en vo. De scholen en onderwijsleerprocessen zijn fundamenteel verschillend. Voor het mbo is een oriëntatie op het accreditatiesysteem in het hoger onderwijs evenzeer belangrijk. Zo is in het Manifest 'Het mbo in 2025' dat de MBO Raad in april 2015 uitbracht als denklijn voor de toekomst het combineren van elementen van het accreditatiesysteem in het hoger onderwijs met elementen van de kwaliteitsborging in het mbo aangegeven.
Voor het mbo is dan ook geen uitgemaakte zaak dat het gelijk trekken van het inspectietoezicht in po, vo en mbo de geëigende weg is.
2. Bij standaard 1.1 over studiesucces wijst de MBO Raad erop dat er ook voor rekenen op termijn een norm komt waaraan scholen moeten voldoen. Dit is vooruitlopend op het meetellen van rekenen voor het diploma. De norm wordt per school vastgelegd en de hoogte wordt gebaseerd op het instroomniveau vanuit het vmbo.
3. De MBO Raad is het niet eens met standaard 1.2: vervolgsucces. Instellingen in het mbo **mogen niet** worden beoordeeld i.c. afgerekend op succes van de afgestudeerden op de arbeidsmarkt en in het vervolgonderwijs. Dat succes is van veel niet door de mbo-instellingen te beïnvloeden factoren afhankelijk, zoals persoonlijke omstandigheden, de beschikbaarheid van werk op het niveau van de gevolgde opleiding en selectievoorwaarden in het vervolgonderwijs. Instellingen in het mbo **kunnen ook niet** beoordeeld worden op deze aspecten, want een volledig dekkende, meerjarige registratie van alumni is niet goed uitvoerbaar, met alle problemen (vind- en volgbaarheid) en lasten (duizenden ex-studenten) van dien. Onduidelijk is ook hoe scholen voorzien zouden gaan worden van gegevens op basis waarvan zij het succes in de vervolgopleiding (hbo) kunnen volgen. Tot nu toe krijgen scholen geen gegevens wanneer de groep waarover gerapporteerd zou moeten worden kleiner is dan 5 (privacy). Dit maakt ook het berekenen van landelijke gemiddelden lastig. Deze kunnen door de kleine aantallen jaarlijks sterk fluctueren. Kortom, zowel wenselijkheid als uitvoerbaarheid zijn hier in het geding.

In de verantwoording bij deze standaard staan overigens begrippen die voor meerdere uitleg vatbaar zijn: het binnen een 'redelijke termijn' vinden van een baan op het niveau van de gevolgde opleiding, na een 'redelijke termijn' een 'substantieel' aantal uitgestroomde studenten geen baan heeft'. Dit zorgt mogelijk voor botsende interpretaties tussen de inspectie en de instellingen. Verder wordt in de verantwoording gesproken over een doelmatigheidstoets, maar daar is in het mbo geen sprake van.

4. In standaard 2.1 over het onderwijsprogramma wordt bij de verantwoording gesproken over maatwerk. De MBO Raad onderschrijft dit vanzelfsprekend als streven, maar maatwerk is niet rechtens afdwingbaar vanuit een wettelijke bepaling. Het genoemde artikel 7.4.8 eerste lid WEB houdt op zich zelf nog geen verplichting tot het leveren van maatwerk in.
5. Bij standaard 2.2 over ontwikkeling en begeleiding staat: 'Studenten worden na aanmelding passend geplaatst en begeleid'. Dat geldt nu inderdaad, maar zowel de strekking (de opleiding plaatst) als het 'passend' zal niet meer per definitie kloppen wanneer het wetsvoorstel Toelatingsrecht van kracht wordt. Dit wetsvoorstel ligt nu voor advies bij de Raad van State en wordt begin 2016 bij de Tweede Kamer ingediend. Het ministerie van OCW mikt op invoering per 1 augustus 2017, gelijktijdig dus met de invoering van dit waarderingskader als onderdeel van het Onderzoekskader MBO 2017.

Domeinen worden in de verantwoording bij deze standaard anders benaderd. Uit de formulering blijkt dat scholen geacht worden deze expliciet te benutten voor studenten die nog niet precies weten voor welk beroep ze opgeleid willen worden. Hiermee kan een breder opleidingsprogramma worden neergezet. Echter het cascademodel en de uitspraak dat domeinen niet tot vertraging mogen leiden maken het benutten van de domeinen ingewikkeld. Verder is het domeindenken mogelijk wat achterhaald, na de herziening van de kwalificatie(brede basis).

6. Bij standaard 2.5 over de samenwerking wordt gesteld: 'De opleiding werkt samen met voorafgaand onderwijs, vervolgonderwijs en leerbedrijven om de student een goede start en passende voortgangsbegeleiding te bieden'. Bij de verantwoording wordt niet ingegaan op de wijze waarop met vervolgonderwijs moet worden samengewerkt om te komen tot passende voortgangsbegeleiding. Scholen kunnen wel verantwoordelijk worden gesteld voor goede keuzebegeleiding en goede voorbereiding, maar niet voor de voortgangsbegeleiding in het vervolgonderwijs, zie ook de opmerkingen bij 3.
7. Standaard 4.1 over veiligheid voldoet niet aan de wetgeving. Het Burgerlijk Wetboek (Art. 7: 658) bepaalt dat de werkgever aansprakelijk is voor eventuele schade die de stagiair mocht lijden tijdens de stage. Dat is dwingend recht. De werkgever is daarmee aansprakelijk voor het niet voldoen aan fysieke en sociale veiligheid en niet de school. Het is ook een van de erkenningscriteria dat een leerbedrijf een sociaal veilige omgeving moet bieden.
8. In standaard 5.2 over structuur en cultuur bij kwaliteitszorg en ambitie lopen allerlei zaken door elkaar: de interne governance, de organisatiestructuur, de medezeggenschap, de relatie met de raad van toezicht, de Branchecode goed bestuur in het mbo, de bedrijfscultuur en de verbetering van de professionaliteit. De MBO Raad geeft in overweging deze standaard in tweeën te splitsen: een over besturing en organisatie (de governancedimensie) en een over kwaliteitscultuur (de cultuurdimensie).

9. Bij standaard 6.1 over continuïteit vraagt de MBO Raad zich af of daarmee de continuïteit van de instelling gewaarborgd is. Het toepassen van deze standaard levert vooral kwantitatieve gegevens op. Dat is te begrijpen vanuit het gebied waar deze standaard een onderdeel van is: financieel beheer. Bij de continuïteit zijn echter ook strategische plannen van instellingen van belang: meerjarenbeleidsplannen in het algemeen en strategische plannen rond huisvesting en personeel in het bijzonder.

10. Standaard 6.2 over doelmatigheid bevat polyïnterpreteerbare formuleringen: 'de beste' manier, 'redelijke' verhouding, 'normale' bedrijfsvoering. Hiermee wordt deze standaard onvoldoende scherp en duidelijk en zal deze bij toepassing voor discussie zorgen. Het begrip 'buffer' is geen professioneel begrip in het mbo, waar gewerkt wordt met liquiditeit, solvabiliteit en rentabiliteit.

